

Τα όρια της Στρατηγικής Αυτονομίας της Τουρκίας

Γεώργιος Οικονόμου
Δικηγόρος

Στις 22 Οκτωβρίου, μαζί με τους Προέδρους της Αιγύπτου, Ιράν, Αιθιοπίας και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, που φωτογραφήθηκαν δίπλα στον Βλαδίμηρο Πούτιν στο Καζάν, όπου έλαβε χώρα το συνέδριο των BRICS (Russia, India, China and South Africa), παρευρέθηκε ένας παράταιρος σύνεδρος, ηγέτης χώρας μέλος του NATO, ο Πρόεδρος της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν.

Περικυκλωμένος από απολυτάρχες και λαϊκιστές που ισχυρίζονται ότι ομιλούν για τον Νότο και ελπίζουν ότι θα διαμορφώσουν τους BRICS σε ένα λειτουργικό αντίπαλο της Δυτικής παγκόσμιας τάξης, ο Τούρκος Πρόεδρος ένοιωθε δικαιωμένος.

Από καιρό η Τουρκία αποπειράτο να διαφοροποιήσει την εξωτερική της πολιτική, κτίζοντας νέες γέφυρες και επιδιορθώνοντας παλαιές με τις χώρες της Μέσης Ανατολής, τον Καύκασο, την Αφρική και την Κεντρική Ασία.

Εκτός από τα πιο πάνω ανοίγματα, ο Ερντογάν έχει προχωρήσει, κυρίως την τελευταία δεκαετία και κηρύττει «στρατηγική αυτονομία», που σημαίνει ότι η Τουρκία χρειάζεται να σχεδιάσει τον δικό της δρόμο, να περιορίσει την εξάρτησή της από την Δύση, κυρίως όσον αφορά την άμυνα της και να συνεργάζεται με τους συμμάχους μόνο όταν βολεύει τα δικά της συμφέροντα. Τα άλλα μέλη του NATO πρέπει να είναι ικανοποιημένα με το υπάρχον μενού. Η Τουρκία θα δειπνά *à la carte*.

Η πολιτική της Τουρκίας εφαρμόστηκε στην Ουκρανία, την οποία η Τουρκία επρομήθευσε με μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones) και άλλα οπτικά συστήματα, πολλές φορές κρυφίως, ενώ παραμένει «φίλος» της Ρωσίας.

Η Τουρκία αρνήθηκε να εφαρμόσει το Δυτικό εμπάργκο, πράγμα που επέτρεψε στο εμπόριο της με την Ρωσία να απογειωθεί, αγγίζοντας τα \$56.5 δις την περσινή χρονιά, από \$34.7 δις το 2021, και συνεχίζει να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στο Ρωσικό πετρέλαιο και αέριο. Η Ρωσία επίσης κατασκευάζει τον πρώτο πυρηνικό σταθμό της Τουρκίας και προσπαθεί να της κατακυρωθεί και η κατασκευή και του δεύτερου.

Ο Ερντογάν ακολουθεί τους ήχους του δικού του ταμπούρλου και στα άλλα θέματα. Η Τουρκία συγκρούεται με την Ελλάδα και την Γαλλία καταθέτοντας απαιτήσεις σε μεγάλα τεμάχια της Ανατολικής Μεσογείου,

προκαλεί τις Ηνωμένες Πολιτείες με τις επιθέσεις της κατά των Κούρδων στασιαστών της Συρίας και αντιπαράτέθηκε στο ΝΑΤΟ μπλοκάροντας τις αιτήσεις της Σουηδίας και της Φινλανδίας από το να γίνουν μέλη.

Αρνήθηκε να λάβει θέση στην αντιπαράθεση της Αμερικής με την Κίνα, και είναι ο μόνος ηγέτης του ΝΑΤΟ που αγκάλιασε ανοικτά την Χαμάς.

Παρ' όλα αυτά η Τουρκία δεν επιθυμεί να εγκαταλείψει την Δύση, και το φλέρτ με τους BRICS είναι η απόδειξη.

Μόλις η Ρωσσία διέρρευσε τα νέα ότι η Τουρκία επιθυμούσε να γίνει μέλος της ομάδος, αξιωματούχοι της Άγκυρας έσπευσαν να δηλώσουν ότι δεν θα παραστούν επειδή θα δημιουργήσει πρόβλημα στις σχέσεις με την Ευρώπη και την Αμερική.

Ο Τούρκος Υπουργός των Εξωτερικών, Χακάν Φιντάν, έφτασε στο σημείο να εισηγηθεί ότι η κίνηση ήταν λιγότερο ένα γεωπολιτικό αναποδογύρισμα και περισσότερο μια κραυγή για προσοχή. «Ίσως να μην είμασταν σε τέτοια αναζήτηση» είπε ο Φιντάν «αν η Τουρκία ήταν μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως».

Οι Δυτικές πρωτεύουσες είχαν ίσως μια θολή άποψη για το άνοιγμα της Τουρκίας προς τους BRICS, δεν είναι όμως ανήσυχοι. Το να είναι μια χώρα

μέλος των BRICS, που παραμένει κάτι περισσότερο από ένα σωματείο όπου ανταλλάσσονται απόψεις, είναι ένα πολύ πτωχό αντικατάστατο του NATO ή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, με την οποία η Τουρκία έχει τελωνειακή ένωση.

Παρ' όλα αυτά φαίνεται ότι οι BRICS δεν είναι ίσως έτοιμες να στρώσουν το κόκκινο χαλί. Η Ινδία λέγεται ότι εναντιώνεται στην αποδοχή της Τουρκίας, επειδή ο Ερντογάν υποστηρίζει το Πακιστάν στην διαφορά της για το Κασμίρ.

Η Ρωσία επίσης αμφιταλαντεύεται. Στα χαρτιά, το να γίνει μέλος των BRICS η Τουρκία θα είναι νίκη της Ρωσίας, η οποία καλωσορίζει κάθε ευκαιρία για να βάλει σφήνα μεταξύ της Τουρκίας και των Δυτικών της συμμάχων. Αλλά οι Ρώσοι δεν μπορεί να νοιώθουν άνετα με το να έχουν μια χώρα του NATO στα BRICS.

Η Τουρκία ίσως ήδη να φρενάρει και να έχει δεύτερες σκέψεις. Σε μια διεθνή σύσκεψη στην Κωνσταντινούπολη στις 14 Οκτωβρίου, Τούρκος διπλωμάτης εδήλωσε ότι «δεν εγνώριζε» κατά πόσο η κυβέρνηση του είχε καταθέσει αίτηση για να γίνει μέλος των BRICS. Η κίνηση να γίνει μέλος υποτίθεται ότι θα ετόνιζε τις παγκόσμιες φιλοδοξίες της Τουρκίας. Αντ' αυτού, κατάντησε να περιορίσει τα όρια της στο εφικτό.

Σήμερα μετά την μεγαλειώδη επαναφορά του Τράμπ στον Λευκό Οίκο, είναι ο αδιαμφισβήτητος «κυρίαρχος του παιχνιδιού», και απ' ότι φαίνεται από την επιλογή των άμεσων συνεργατών του είναι αποφασισμένος να βοηθήσει κυρίως τους Κούρδους να απαιτήσουν την εθνική τους εστία, να κτυπήσει τις πυρηνικές εγκαταστάσεις του Ιράν όπως συμβουλεύει το Ισραήλ, και να αναστήσει τις συμφωνίες του Αβραάμ με τις Αραβικές χώρες.

Ίδωμεν !!